

Miljö- och byggnämnden**Revidering av lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön****Förslag till beslut**

Miljö- och byggnämnden ger enhet miljö- och hälsoskydd i uppdrag att kommunicera förslag till lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön (LF). Kommunikeringen ska ske internt med TN och HSV samt externt med Länsstyrelsen, LRF, lokala brunnborrarföretag, branschorganisation för brunnborrare samt allmänhet (via annonsering).

Sammanfattning

Befintliga lokala föreskrifter antogs år 2003 och är nu så pass gamla att en översyn behöver ske. Behov har även uppstått av att införa nya föreskrifter för att förbättra skyddet av vårt grundvatten.

Förslag till nya föreskrifter stödjer miljömålet *Grundvatten av god kvalitet* som även ingår i Miljö- och byggnämndens miljöprioriteringar i verksamhetsplan för 2021.

Ärendebeskrivning

I miljöbalken (MB) 9 kap. 7 § och 10-13 §§ samt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) 13, 17, 39 - 40 och 42-44 §§ finns bemyndigande för kommuner att meddela lokala föreskrifter för att hindra att olägenheter uppkommer för människors hälsa. Innebörd och befogenheter enligt resp. § framgår nedan.

I bilaga 1 redovisas ett förslag till reviderade lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön. Jämförelse sker även med befintliga föreskrifter. Nedan följer motivering till ändringar, nya föreskrifter, borttagna föreskrifter samt föreskrifter som inte anses behövas. Beskrivning av eventuell prövning samt konsekvensanalys görs enbart för förslag till nya föreskrifter.

Lagstöd 9 kap. 7 § MB - Avloppsanordningar

Stöd för kommuner att meddela föreskrifter om anmälnings-/tillståndsplikt för avloppsanordningar. Se närmare reglering enligt 39 § FMH nedan.

Lagstöd 9 kap. 10 § MB - Grundvattentäkter

Stöd för kommuner att föreskriva om anmälan/tillstånd för att *inrätta* och *använda* en ny anläggning för grundvattentäkt. Detta får ske i områden där knapphet på sött grundvatten råder eller kan befaras uppkomma. Ett krav är att föreskrift behövs för att hindra att olägenhet för människors hälsa ska uppkomma.

Förslag (2 § LF)

Ny föreskrift föreslås med tillståndsplikt för att inrätta en ny grundvattentäkt på hela Gotland.

Motivering

Se motivering i separat bilaga ”Motivering till införande av tillståndsplikt för nyanläggning av enskild vattenbrunn på Gotland”.

Prövning

Vid prövning kommer granskning att ske av placering, borrhjup, kvalitet, kvantitet samt planerat ändamål. Redovisning kommer att begäras in för omkringliggande brunnar samt föroreningskällor, brunnsprotokoll, pumpprotokoll, samt vattenanalys taget efter omsättning.

Prövning omfattar inrättande och användning av ny anläggning för grundvattentäkt. Villkor kommer att omfatta bland annat utförande samt placering, provtagning, kapacitetsmätning mm. Om höga salthalter påträffas kan villkor omfatta åtgärder för upptagsteknik eller återställande. Prövning kommer efter det att tillstånd meddelas kräva uppföljning av villkor m m.

Avslag kan i vissa fall bli aktuellt t ex vid olämplig placering och om befintliga uppgifter om förhöjda salthalter eller andra föroreningar finns för brunnar i närområdet.

Konsekvensanalys

Cirka 100-200 ärenden/år, uppskattningsvis 65% kostnadstäckning. Eventuellt kan det vara möjligt att söka bidrag från länsstyrelsen för initiala insatser och löpande arbete. Länsstyrelsen kan inte uppge hur möjligheterna ser ut för närvarande.

Tid krävs initialt för framtagande av prövningsrutiner, handlingar, praxis samt för informationsinsatser för brunnsbranschen, exploatörer samt allmänheten. Sammantaget bedöms den tillkommande verksamheten innebära att enhet miljö och hälsoskydd behöver en utökning av ca 0.5 tjänst. Delar av tjänsten kommer på sikt kunna vara intäktsfinansierad. Initialt kommer det dock innebära ökade kostnader för inrättande av ärendetypen. Kostnad uppskattas till 200-400 tkr.

Ökad tidsinsats samt kostnad kommer att uppstå för sökande. I byggärenden som kräver vattenredovisning måste tillstånd först inhämtas för att kunna genomföra vattenredovisning och få ärendet komplett. Förmodligen kan redovisningen ofta användas för båda ärendena. Konsekvensen bedöms i normalfallet vara måttlig för fastighetsägaren samt stor för en allmän förbättring av skyddet av grundvattenresursen.

Lagstöd 9 kap. 11 § MB – Djurhållning

Stöd för kommuner att föreskriva krav på tillstånd att hålla vissa djur inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser. Se närmare reglering enligt 39 § FMH nedan.

Lagstöd 9 kap. 12 § MB – Annat än grundvattentäkter och djurhållning

Stöd för kommuner att även i andra fall meddela föreskrifter som behövs för skydd mot olägenhet för människors hälsa.

Lagstöd 9 kap. 13 § MB – Ej onödigt tvång

Här anges att kommunala föreskrifter inte får medföra onödigt tvång för allmänheten eller annan obefogad inskränkning i den enskildes frihet.

Lagstöd 13 § FMH - Avloppsanordningar

Stöd för kommuner att i lokala föreskrifter meddela krav på tillståndsplikt för avloppsanordningar inom vissa delar av kommunen där det annars krävs anmälan,

Förslag (3 § LF)

Tillståndsplikt för avloppsanordningar för sk BDT-vatten mm föreslås på samma sätt som i befintliga föreskrifter. Förslagen formulering följer nu SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) förslag (Lokala föreskrifter för att skydds människors hälsa och miljön, bilaga till Cirkulär 12:41).

Motivering

Liksom tidigare behövs utökad tillståndsplikt p g a övervägande tunna jordlager och känslig sprickig berggrund på Gotland.

Lagstöd 17 § FMH - Värmepumpar

Stöd för att föreskriva om tillståndsplikt i stället för anmälan för att inrätta en värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten

Förslag (4 § LF)

I befintliga föreskrifter finns krav på tillståndsplikt inom vattenskyddsområde samt område som skyddar reservvattentäkter. I detta förslag utökas tillståndsplikt till att gälla hela Gotland.

Motivering

Gotland har en sprickig kalkstensberggrund som gör grundvattnet känsligt för påverkan från föroreningar och bakterier. Viss (Vatteninformation i Sverige) har klassat hela Gotland som riskområde vad gäller saltinträngning i brunn. Över stora delar av ön råder dessutom brist på grundvatten delar av året. Anläggande av bergvärme innebär borrhning på ett djup av upp till 200 meter och därmed en uppenbar risk för påverkan genom t ex saltvattenuppträngning. Problem för intilliggande dricksvattentäkter har förekommit med saltvattenpåverkan och sinande brunnar. Se även motivering ovan för införande av tillståndsplikt vid inrättande av grundvattentäkt.

Prövning

Vid prövning kommer platsens lämplighet att granskas i förhållande till befintliga anläggningar i berg, grundvattentillgång, kända problem med saltvattenpåverkan mm.

Till prövning kommer att efterfrågas metod för borrhning samt senare brunnsprotokoll och provtagning av salthalt.

Villkor kan komma att ställas på: plats för borrhål, provtagning av salthalt, utförande av brunn och bl a tätning innan och efter saltskikt. Krav kan även innebära att borrhål som lett till omfattande saltvattenuppträngning ska tätas igen. Rapport kommer att krävas av hur borrhål har utförts.

Konsekvensanalys

Det kan bli aktuellt med ca 25 ärenden per år. Finansiering sker via taxor med förväntad kostnadstäckning på ca 65 %. Behov finns att uppdatera taxan (Taxa för provning och tillsyn inom miljöbalkens område). Vid tillämpande av timtaxa kan debitering ske av den faktiska tidsåtgången av respektive ärende.

Sökande kommer att få ett mer omfattande ansökningsförfarande än tidigare anmälan samt ökad kostnad för beslut och uppföljning. Konsekvensen bedöms dock vara måttlig eftersom det finns möjlighet till annat val av energilösning.

Lagstöd 39 § FMH - Djurhållning

Stöd för kommuner att föreskriva krav på tillstånd att hålla vissa specifika djurslag inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser.

Förslag (5 § LF)

Enbart mindre justering av text i befintlig föreskrift.

Motivering

Inget behov finns att ändra befintlig föreskrift. Tillståndsplikt för pälsdjur och fjäderfä kan regleras genom att i det enskilda fallet bedöma om det gäller sällskapsdjur eller inte.

Lagstöd 40 §, punkt 1, FMH - Tomgångskörning

Stöd för kommuner att föreskriva om begränsning av tomgångskörning.

Förslag (6 § LF)

Befintlig föreskrift föreslås kvarstå oförändrad.

Motivering

Inget behov finns att ändra föreskrift. Syftet med föreskriften är i första hand att ge en signal till alla berörda att tänka på miljön och inte ha bilen stående på tomgång i onödan.

Lagstöd 40 §, punkt 2, FMH – Spridning av gödsel

Stöd för att föreskriva om spridande av naturligt gödsel, slam eller annan orenlighet inom tätbebyggt område.

Förslag (7 § LF)

Enbart en mindre justering av text enligt SKR:s förslag föreslås i befintlig föreskrift.

Motivering

Inget behov finns att göra mer omfattande ändringar. Syftet med föreskriften är att precisera försiktighetsmått vid spridning, inom område med detaljplan, som gäller utöver jordbruksverkets föreskrifter.

Lagstöd 40 §, punkt 3, FMH – Annan toalett

Stöd för att föreskriva om inrättande av annat slag av toalett än vattentoalett (t ex förmultningstoalett, eltoalett, torrtoalett med latrinkompost).

Förslag

Ingen befintlig föreskrift finns och inget nytt förslag föreslås.

Motivering

Inget behov finns av föreskrift eftersom inrättande av annat slag av toalett inte innebär några olägenheter av vikt. Hantering av uppkommet avfall regleras i föreskrifter om avfallshantering för Region Gotland.

Lagstöd 40 §, punkt 4, FMH – Hantering av mjölk

Stöd för att föreskriva om hantering av mjölk i utrymme för mjölkprodukter på vilken livsmedelslagen inte tillämpas.

Förslag

Ingen befintlig föreskrift finns och inget nytt förslag föreslås.

Motivering

Inget behov finns av föreskrift.

Lagstöd 40 §, punkt 5, FMH – Skydd för ytvattentäkter och enskilda grundvattentäkter

Stöd för att föreskriva om skydd för ytvattentäkter och enskilda grundvattentäkter.

Förslag (8 § LF)

Befintlig föreskrift tas bort och en ny föreslås.

Motivering

Befintlig föreskrift om upplag som innehåller farliga ämnen bedöms inte behövas då motsvarande lagkrav redan finns i 2 kapitlet, Miljöbalken (hänsynsreglerna). Ny föreskrift omfattar viss begränsning av fordonstvätt. Begränsningen medverkar till att minska direktutsläpp av tvättvatten som kan innehålla t ex petroleumämnen och tungmetaller. På samma sätt som föreskrift om tomgångskörning är syftet i första hand att ge en signal till alla berörda att tänka på miljön när det är dags att tvätta bilen. Skyddsområden och föreskrifter för mindre gemensamma vattentäkter, reservvattentäkter eller liknande föreslås inte då det innebär ett omfattande arbete.

Prövning

Ingen prövning är aktuell eftersom föreskriften inte omfattar ett krav på ansökan utan direkt anger vad som inte är tillåtet.

Konsekvensanalys

Föreskriften innebär inga särskilda konsekvenser för enheten eftersom ingen handläggning är aktuell. Bemyndigande att utföra kontroll finns inte heller. Konsekvensen för den enskilde bör vara mycket liten eftersom det finns andra möjligheter till fordonstvätt.

Lagstöd 40 §, punkt 6, FMH – Tillfälligt förbud mot eldning

Stöd för att föreskriva tillfälligt förbud mot småskalig eldning med vissa fasta bränslen inom särskilt angivna områden.

Förslag

Ingen befintlig föreskrift finns och inget nytt förslag föreslås.

Motivering

Omfattande klagomål på olägenheter från småskalig eldning förekommer inte varför det inte finns behov av någon föreskrift.

Lagstöd 40 §, punkt 7, FMH – Skötsel av eldningsanordning

Stöd för att föreskriva om skötsel och tillsyn av eldningsanordning för vissa fasta bränslen.

Förslag (9 § LF)

Enbart mindre justering av text enligt SKR:s förslag föreslås av befintlig föreskrift.

Motivering

Inget behov finns att göra mer omfattande ändringar. Syftet med föreskriften är att informera om hur en vedpanna ska eldas med på bästa sätt.

Lagstöd 40 §, punkt 8, FMH - Eldning av trädgårdsavfall

Stöd för att föreskriva om tillfälligt förbud mot eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall inom planlagt område.

Förslag (10 § LF)

Ny föreskrift i huvudsak enligt SKR:s rekommendationer föreslås.

Motivering

Föreskriften bedöms kunna bidra med minskad risk för störningar och påverkan av människors hälsa. Även här är syftet med föreskriften att visa på att eldning kan vara störande när det är nära till grannar.

Prövning

Ingen prövning är aktuell eftersom föreskriften inte omfattar ett krav på ansökan utan direkt anger vad som inte är tillåtet.

Konsekvensanalys

Föreskriften innebär inga särskilda konsekvenser för enheten eftersom ingen handläggning är aktuell om inte klagomål inkommer. Konsekvensen för den enskilde bör vara mycket liten eftersom det finns andra möjligheter till att hantera avfallet.

Lagstöd 40 §, punkt 9, FMH – Bränning av halm

Stöd för att föreskriva om bränning av halm på åkermark.

Förslag

Ingen befintlig föreskrift finns och inget nytt förslag föreslås.

Motivering

Några särskilda klagomål på olägenheter från bränning av halm förekommer inte varför det inte finns behov av någon föreskrift.

Lagstöd 40 §, punkt 10, FMH - Luftvärmepump

Stöd för att föreskriva om luftvärmepump.

Förslag

Ingen befintlig föreskrift finns och inget nytt förslag föreslås.

Motivering

Omfattande klagomål på olägenheter från luftvärmepumpar förekommer inte varför det inte finns behov av någon föreskrift.

Lagstöd 40 §, andra stycket, FMH - Camping

Stöd för att föreskriva om begränsning av camping.

Förslag

Ingen befintlig föreskrift finns och inget nytt förslag föreslås.

Motivering

Omfattande camping utanför reglerade campingplatser förekommer inte varför det inte finns behov av någon föreskrift.

Lagstöd 40 §, tredje stycket, FMH - Gatumusik

Stöd för att föreskriva om begränsning av utövande av gatumusik.

Förslag (11 § LF)

Ny föreskrift föreslås.

Motivering

Syftet med föreskriften är i första hand att sätta en norm för hur mycket gatumusik som kan uppföras på samma plats. Ingen reglering finns i ordningsstadgan.

Lagstöd 42 § FMH - Spridning av gödsel inom andra områden

Stöd för att kunna precisera försiktighetsmått vid spridning av gödsel, inom andra tätbebyggda områden än områden med detaljplan.

Förslag

Inget förslag till precisering av ytterligare tätorter där föreskrift ska gälla har gjorts.

Motivering

Omfattande klagomål på olägenheter från gödsling mm förekommer inte från tätorter som inte omfattas av detaljplan.

Lagstöd 43 § FMH - Kartunderlag

Angivelse om att avgränsade områden ska märkas ut på karta och fogas till föreskrifterna.

Förslag

Särskilt avgränsat område föreslås enbart till 2 § LF. Karta kommer att bifogas till föreskrifterna. Tidigare kartbilagor över skyddsområden vid två reservvattentäkter tas bort av säkerhetsskäl samt för att de inte längre fyller sitt syfte.

Lagstöd 44 § FMH - Underrättelse

Krav på att underrätta länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten om nya lokala föreskrifter.

Lagstöd 46 § FMH – Utformning av anmälan/ansökan

Anvisningar om vad anmälan eller ansökan enligt föreskrifterna ska innehålla.

Förslag (12 § LF)

Enbart mindre justering av text enligt SKR:s förslag föreslås av befintlig föreskrift.

Lagstöd 29 och 30 kap MB – Sanktioner

Anvisningar om vilka straffbestämmelser och miljöstraffsavgifter som finns. Notera att det inte är straffbart att påbörja en åtgärd som är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt lokala föreskrifter (dessa medtas inte i 29 kap 4 §). Enligt 29 kap. 9 § punkten 2 är överträdelse av föreskrifter om tomgångskörning och gatumusik straffsanktionerade på bötesnivå. Enligt förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter kan miljöstraffsavgift dömas ut vid överträdelser av 13 § (inrätta avlopp utan tillstånd) och 17 § (utan tillstånd inrätta värmepumpsanläggning) FMH.

Förslag (13 § LF)

Enbart mindre justering av text enligt SKR:s förslag föreslås av befintlig föreskrift.

Lagstöd 16 kap 2 § MB – Dispens

Anvisningar om på vilket sätt dispens får ges.

Förslag (14 § LF)

Enbart mindre anpassning föreslås av befintlig föreskrift.

Lagstöd 12 kap MB - Avgifter

I 12 kap finns bemyndigande för kommuner att meddela föreskrifter om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Region/kommunfullmäktige fastställde taxan 1999-11-22. Därefter har den ändrats vid flera tillfällen. Viss komplettering av taxan krävs i samband med att nya föreskrifter införs.

Förslag (15 § LF)

Enbart mindre anpassning föreslås av befintlig föreskrift.

Bedömning

Föreslagna revideringar av de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljön bedöms ytterligare minska risk för att olägenhet uppkommer utan att medföra onödigt tvång för allmänheten eller annan obefogad inskränkning i den enskildes frihet. Nya föreslagna föreskrifter för inrättande av grundvattentäkt i berg samt bergvärme m m bedöms särskilt kunna minska risken för saltvattenpåverkan i områden med knappa sötvattenresurser.

De lokala föreskrifterna medför tyvärr ingen straffsanktion om de inte följs (enbart böter för tomgångskörning och gatumusik är möjliga). I vissa fall kan dock miljöstraffsavgift dömas ut. Det innebär att de lokala föreskrifterna mer fungerar som en vägledning att utföra åtgärder på ett sätt som gynnar människors hälsa och miljön.

Handläggning av anmälningar och ansökningar bör kunna finansieras genom taxan.

Beslutsunderlag

Handling	Datum
Tjänsteskrivelse	2021-02-05
Förslag till lokala föreskrifter	2021-02-03
Motivering till införande av tillståndsplikt för nyanläggning av enskild vattenbrunn på Gotland	2021-02-05
Lokala föreskrifter för att skydds människors hälsa och miljön, bilaga till Cirkulär 12:41, Sveriges Kommuner och Landsting	2012-08-27

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Claudia Castillo

Miljöskyddsinspektör

Johan Åberg

Förvaltningschef

Skickas till